

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LIX. — Izdan in razposlan dne 14. novembra 1882.

155.

Razglas ministra za trgovino od 25. dne oktobra 1882,
da je koncesija za lokalno železnico od Krupe v Kolečovice na Bušegradsko železnico prenesena.

Vsled Najvišje dopustnice od 17. maja 1882 (Drž. zak. št. 60) podjetnikoma Janu Muziki in Karlu Schnabel-u v Pragi podeljena koncesija za lokalno železnico od Krupe v Kolečovice s pravilno medkolesno širino bila je na temelji pravice dane koncesionarjema o podelitvi koncesije z odobrenjem trgovinskega ministra prenesena na n. priv. Bušegradsko železnico.

Pino s. r.

156.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 31. dne oktobra 1882,
da se občina Mariakron odkazuje pod okoliš Moravsko-Trebovskega okrajnega sodišča na Moravskem.

Občina Mariakron, katera sestavlja eno katastralno občino z občino Trebovarovek (Klein-Triebendorf) odkazano z ministerskim ukazom od 8. junija 1875 (Drž. zak. št. 90) pod Moravsko-Trebovsko okrajno sodišče, odločuje se dodatno k napomnjenemu ukazu iz okoliša Zabreškega okrajnega sodišča, odnosno Olomuškega okrožnega sodišča ter odkazuje v okoliš okrajnega sodišča v Moravski Trebovi, odnosno v okoliš deželnega sodišča v Brnu.

Ta ukaz pride v moč s 1. dnem januarja 1883.

Pražák s. r.

157.

Ukaz ministerstva za deželno bran od 8. novembra 1882,

o ženitvah gažistov (oficirjev in uradnikov) v c. kr. deželni brambi (pri deželnih strelcih).

Vsled Najvišje odloke Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva od 5. novembra 1882 ukazuje se za z d a j, dokler ne pride na dan nov prepis o ženitvah v c. kr. deželni brambi, na podlogi s dodatno postavo (novelo) od 2. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 153) premenjenega §^a 52 vojne postave, v oziru na ženitev gažistov (mesečnih plačancev) deželne brambe (deželnih strelcev) takó le:

I.

Splošna določila.

1. Počenši od dne, ko ta ukaz na svetlo pride, dopušča se ženitev djanjsko služečim gažistom (oficirjem in uradnikom) deželne brambe samo tedaj, kadar obstoje uveti, ki so iz staležnih in službenih ozirov potrebni (točka 5).

2. Posebni zakoni in propisi določijo, kaka kazen in katere druge posledice zadenejo takega, kateri se oženi, kadar teh uvetov manjka.

3. Zunaj časa djanjske službe podstojé gažisti deželne brambe, kar se tiče ženjenja, splošnim zakonom ali postavam in propisom (§. 52 vojne postave).

Oni so pa vendar dolžni svojo oženitev naznaniti pristojnemu za razpregled skrbčemu oblastvu deželne brambe, predlagaje mu ob onem poročni list.

II.

Dovoljenje ženitve in izkaz stranskih dohodkov.

4. Djanjsko služeči gažisti (djanjski ali aktivni oficirji in uradniki) deželne brambe potrebujejo, če se hočejo oženiti, dovoljenja od oblastva deželno-brambenega.

To dovoljenje je potrebno tudi tistim gažistom, katerim

- a) se dá dopust s prestavo v čezštevilni stalež pod tem, da vlečejo čakárino ali da se odrekó vseh pristojbin, ali
- b) kateri se prestavijo na razmer „razpreglednosti ali razvidnosti“ (evidencije) ter zabeležijo med take, ki o miru iščejo kake pomestne (lokalne) službe, ali
- c) kateri se — spadajoč v ne djanjsko deželno brambo — za stalno v djanjsko službo premestijo, ali
- d) kateri se v kaki invalidnici lokalno preskrbujejo.

5. Dovoljenje, oženiti se, sme se samo pod naslednjimi uveti iskati in dati, namreč:

- a) da namerjane ženitve ne brani ni zakonit ni cerkven zadržek;
- b) da si prositelj z ženitvijo razmere svojega obstanka resnično poboljša, odnosno da v ta konec zapovedane stranske dohodke (točki 6 in 7) zakonito izkaže in zavaruje (točka 18);

- c) da je nevesta brezmadežnega vedenja, ne na slabem glasu, da je družbinske omike, kakeršna ustreza prositeljevemu stanu, in takega rodú, da se prositelju značaj ne poniža, če jo za ženo vzame, in
- d) da ní znano tudi nič drugega takega, vsled česar bi zarad kakih pomislekov (točki 12 in 14) ali zarad posebnih razmerov oseb s tehtovitih ozirov vojaške službe ne kazalo dopustiti njiju ženitve.

6. Stranski dohodek, ki ga je treba v dosego ženitvene dovolitve izkazati in zagotoviti, postavlja se za gažiste (oficirje in uradnike) do VI. dijetnega razreda všttevno na letnih 300 gld.

7. Prositelji pod 30 let morajo po 600 gld. letnega stranskega dohodka izkazati in zavarovati ali zagotoviti.

8. Od izkazovanja in zagotavljanja letnega stranskega dohodka so oproščeni:

- a) gažisti od V. dijetnega razreda (s tem vred) navzgor;
- b) gažisti, ki niso vvrščeni v nikak dijetni razred (točka 34);
- c) vže oženjene osebe, ki se iz djanjskega moštvenega staleža povišajo na gažiste (oficirje ali uradnike);
- d) gažisti djanjskega staleža, kateri za ženo vzamejo izšolano vzgojenko Hernalskega zavoda oficirskih hčerí, ako je le-ta najmanj deset let služila v javnem učiteljstvu ali kot zasebna odgojiteljica pri rodovinah avstrijskega ali ogerskega državljanstva ter so te rodovine stanovale v domači ali samo nekaj časa v kaki vnanji deželi;
- e) vsi doslej oženjeni gažisti, če so se oženili, ko so bili v djanjskem staleži vojstva ali deželne brambe;
- f) gažisti ne djanjske deželne brambe, če vsled zakonitega povelja pozvani ali o drugem povodu v djanjsko službo stopijo;
- g) osebe v razmeru „razpreglednosti“ bivajoče, ki so zabeležene za kako pomestno (lokalno) službo.

9. Nasproti so oženjenci izmed grajanskega (nevojaškega) stanu, ki bi radi dobili mesto gažista v djanjskem staleži deželne brambe, po tem oženjeni gažisti od VI. dijetnega razreda (s tem vred) nizdolu, kateri bivajo v nedjanjskem staleži ali v razmeru „razpreglednosti“ (zabeleženi ali ne zabeleženi za kako pomestno službo), če želé biti prestavljeni v djanjski stalež, dolžni poprej zapovedani stranski dohodek (točki 6 in 7) izkazati in zavarovati.

10. Gažistom, kateri so za svojo ženitev zavarovali večjo glavnico ženitvene položnine (kavcije), nego zahteva v deželni brambi zapovedani stranski dohodek, sme se z ozira vrednih razlogov dopustiti, da glavnico svoje položnine primerno znižajo, razloko o čemer si pridržuje ministerstvo za deželno bran.

Nasproti je popolnem nedopuščeno tako umanjšanje ženitvene položnine pri oficirjih, ki so iz stoječega vojstva prestavljeni s pridržkom povratka v djanjsko deželno brambo, dokler ta pridržek dalje veljá, a za vračilo takih položnin merodavna so določila točke 30 — z ozirom na dotične propise za vojstvo.

11. Ženitevske prošnje naj imajo primerne priloge (točka 13) ter se vpolagajo po propisanem službenem poti.

12. Prositelj naj v ženitevski prošnji izrečno pové, če je finančialno v dobrem redu, kakšni so njegovi imovinski razmeri in kjer je izkaz stranskega dohodka potreben (točki 6 in 7), kako namerja ta stranski dohodek zavarovati.

13. Ženitevski prošnji je priložiti:

- a) ženinov krstni, odnosno rojstveni list;
- b) nevestin tak list;
- c) ako je kdo zaročencev nedoleten, po grajanskih (civilnih) postavah potrebno privolitev očeta, varha in varstvenega oblastva v ženitev;
- d) v slučaju vdovstva pri katerem izmed zaročenih smrti list umršega soproga;
- e) svedočbo o rodu, rodovinskih razmerih, brezmadežnem vedenji, dobrem glasu in ženinovemu stanu primerni socijalni oliki naveste. Te svedočbe izdaje pristojni dušni pastir (duhovnik), in okrajno oblastvo naj jo potrdi — ako slučaj takó nanese, naj pristavi kake opomnje, kjer bi mu se vzvidelo, da je potreba.

14. Prositeljev krdela poveljnik (oblastva ali zavoda načelnik) ima dolžnost, ženitevsko prošnjo po vsebini pretehtati, o tej stvari, če okolnosti takó nanesó, sam poizvedovati ter pod polno odgovornostjo izreči, če se namerjana ženitev prositeljevemu službenemu mestu in razmerom njegovega stanu prilega ali ne prilega, in če je v slučaju, ako bi prositeljevi imovinski razmeri ne bili v pravnem redu, nedvojbeno pričakovati, da mu se razmeri njegovega bitka s to oženitvijo zares poboljšajo.

15. Ženitevsko dovolitev pri obstanku zapovedanih uvetov podeljuje:

A. Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo:

gažistom VI. ali katerega višjega dijetnega razreda.

B. Ministerstvo za deželno bran:

vsem ostalim (drugim) gažistom.

16. Ženitevsko dovolitev izdaje ministerstvo za deželno bran pismeno in v njej naj bodo povedane sešebno naslednje stvari, namreč:

- a) ime in priimek prositelja, njega častna stopinja (šarža) in službena pridelba;
- b) ime in priimek neveste s pristavkom, če še ní bila omožena ali če je vdova;
- c) koliko letnega dohodka po strani je treba zagotoviti, z brojkami (ciframi) in pismeni, odnosno, da ní izkazovati nikakega stranskega dohodka;
- d) izrečni pridržek, da se ženitev dovoljuje samo, če ji ní na poti nikak zakonit ali cerkven zadržek, naposled:
- e) naj stoji ta pristavek, da se zaročenca smeta samó poročiti, če pokažeta ženitevsko dovoljenje in, kadar je v njem pisano, da morata zagotoviti neki stranski dohodek, samo tedaj, če izkažeta (točka 26), da je stranski dohodek zagotovljen.

17. Dan opravljene poroke treba je s priložbo *ex offo*-poročnega lista ministerstvu za deželno bran po službenem poti na znanje dati.

III.

Zavarovanje stranskega dohodka.

18. Dokler se ne izdá poseben propis, naj se — v oziru na obliko zagotovitve, na izkaz in vplačilo ženitevške položninske glavnice (kapitala), ki je potrebna v založbo stranskega dohodka — tudi na ženitve gažistov deželne brambe

pripodobno uporablja dotični za vojstvo dani propis, vendar s premenami niže sledečimi.

19. Zapovedani stranski dohodek (točki 6 in 7) sme se sicer zagotoviti z istimi imovinskimi predmeti, s katerimi je v vojstvu moči zavarovati ondudaj zapovedane ženitevske položnine (kavcije), vendar veljajo tu naslednja utesnila (točke 20, 21, 22).

20. Po meri, kolikor nesó le-ti imovinski predmeti, treba je zagotoviti zapovedanemu stranskemu dohodku popolnem primerno glavnico, torej se obresti, kar jih dajó take zadolžnice (obligacije), ki imajo kupone, smejo računati samo po tem iznosu, kateri se za kupon pri dotični blagajnici (kasi) izplačuje.

21. Od mestnih zadolžnic, od zasebnih zadolžnic ali obligacij in od glavnice, za katere so zastavljena nepremična posestva, naj se izgovorjene obresti ne računijo nikdar po več nego po šest od sto.

22. Kadar se stranski dohodek z nepremičninami zagotavlja, potrebno je da taka nepremičnina, na katero je temu stranskemu dohodku primerno obrestno glavnico vknjižiti, leži v kateri na državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel in daje zakonito pupilarno varnost (§. 230 občnega grajanskega ali državljanskega zakonika).

23. V namenilnici, ki jo ima položnine plačnik po tem propisu izdati, treba je sosebno izraziti, da ní bil niti kdaj bode sklenjen nikakšen dogovor, kateri bi bil prekorečen (nasproten) namenilu te ženitevske položnine ali njenih obresti, in da se s to ženitevsko položnino brez dovolbe ministerstva za deželno bran ne sme zgoditi nikaka namenilu nasprotujoča premena.

24. Dogovori med tem, ki je dal položnino, in pa ženinom in nevesto ali poročenima, naj bodo sklenjeni pred ženitvijo ali po ženitvi, ako v oziru na namembo glavnice v ženitevsko položnino določene ali njenih obresti nasprotujejo vsebini listine namenilnice, tedaj so pravno neveljavni, ako se z njimi svrha vplačane ženitevske položnine in stanu primerna vzdržba zakonskih, dokler traja zakon, ali pa vdove izpodnaša.

25. Ako se vzprijem zakonito ne zagotovljene glavnice kot ženitevske položnine izvije zvijačno, kakor bi bilo, če se prinesó neresnični izpiski iz zemljišne knjige, lažna cenila it., to so krivei odgovorni ter dolžni pozneje glavnico ženitevske položnine, odnosno letni stranski dohodek popolnem zagotoviti.

26. Listine ali pisma o ženitevskih položninah naj poveljstva deželne brambe (za deželno bran) predlagajo ministerstvu za deželno bran, katero sporazumno z državnim vojnim ministerstvom naredí, da se položnina pri občnem vojaškem hranilnem uradu v hrambo dene.

Dokler od tega urada dotični hranilni list ne dojde, poroka ní dopuščena.

27. Ako se ta dolžnost zanemari ali če kateri poveljnik (načelnik) zoper določilo točke 16, e) poroko dopustí, odgovorni so krivci osebno za to, da bode ženitevska položnina pozneje vplačana.

28. Ako je katera glavnica ženitevske položnine svojo vrednost popolnem ali deloma izgubila, ali kadar bi obresti od položninske glavnice več popolnem ne zalagale letnega stranskega dohodka, katerega je treba zagotoviti, tedaj je

dolžnost tega, za kogar se položnina daje, — če razven svoje plače ali svoje pokojnine in poleg morebiti prihranjenih obresti od položninske glavnice še kaj dohodkov ima, — letni stranski dohodek, kakor je s početka bil, vnovič po tem propisu zagotoviti.

IV.

Preizmena in izročitev ženitevske položnine.

29. Vplačano ženitevsko položnino izmenjati, izročiti ali kakor si boli bodi premeniti dopušča se samo, ako ministerstvo za deželno bran dovoli.

Dotične prošnje, ki jih je napraviti po propisu za vojstvo veljavnem, naj se po deželno-brambenih poveljstvih predlagajo ministerstvu za deželno bran, katero o tem sporazumno z državnim vojnim ministerstvom naredí, česar bode potreba.

31. Po le-tem ukazu dano zagotovilo letnega stranskega dohodka opušča se ali prestaje:

- a) po smrti soproge;
- b) če se po zakonitem poti ženitev izreče za neveljavno ali pa povsem razveže;
- c) če se soprog poviša v dijetni razred, v katerem za ženitev ni potreba letnega stranskega dohodka izkazovati in zavarovati;
- d) če soprog iz djanjskega staleža prestopi v nedjanjsko deželno brambo ali v kak razmer „zunaj službe“;
- e) če soprog izstopi iz deželne brambe dobrovoljno položivši ali pa izgubivši oficirsko (uradniško) častno stopinjo;
- f) če se soprog v okolišnih tukaj (lit. e) omenjenih prestavi v častno stopinjo deželne brambe, za katero izkaz letnega stranskega dohodka ni zapovedan;
- g) če se vdova vnovič omoži.

Za vračilo vojaško-ženitevskih položnin, vplačanih, predno je bil ta ukaz izdan, merodavni so dozdanji propisi.

31. Ministerstvo za deželno bran sme gažistom, kateri so kot invalidni, torej brez zabeležbe za kako pomestno službo prestopili v pokoj, in pa vdovam vseh gažistov na vsakokratno prošnjo dano zagotovilo letnega stranskega dohodka po vsem ali po nekem delu odpustiti ali popustiti v takih slučajih, v katerih ali stranka za vračilo ženitevske položnine proseča vzmore izkazati, da ima dovoljno stranskih dohodkov nezavisnih od donosa ženitevske položnine in od pokojnine, ali je pa zaradi posebnih okolišnosti lastnikom in uživalcem ženitevske položnine očitno v korist, če se ista ponovči (v denar spravi), ker si lahko s tem svoj materialni bitek za stalnoboljšajo.

32. Ministerstvu za deželno bran pridržuje se tudi razloka za vsak slučaj posebej, ali in v koliko sme izimno za tega delj zavarovanje letnega stranskega dohodka odpustiti, da vzmore njega lastnik z istim po vsem ali deloma razpolagati, hoteč eno ali več hčeri omožiti z aktivnimi oficirji ali uradniki vojstva ali deželne brambe.

33. V oziru na vprašanje, smejo li se ženitevske položnine glavnica in obresti od nje v prepoved devati ali izvršilu podvreči, prikazuje se na dotične postavbe in propise.

V.

Končna določila.

34. Le-ta ukaz ne izpreminja za deželno brambo (deželne strelce) veljajočih propisov o ženitvi moštva, kadetov, okrajnih narednikov (nadlovcev) in pisarniških služabnikov, po tem tehničnega pomočnega osebja opremnih hranišč.

Nasproti ne bode pri ženitvi ne djanjskih deželnih brambovcev, kateri tretje letne vrste še niso prestopili, več potreba do zdaj zahtevane dovolbe deželno-brambenega oblastva ter so z le-tem preklicana določila odstavkov 7, 8 in 9 §^a 36 ustava (ustanovila) za deželno brambo, odnosno §^a 47 ustava deželnih strelcev na Tirolskem in Predarelskem, po tem §. 15 začasnega ustava za deželno-brambeno intendancijo in v predposlednjem odstavku točke VI začasnih organskih določil o pomočnih zavodih za opremstvo deželne brambe obseženo določilo gledé ženitve tehničnih uradnikov deželne brambe.

Welsersheimb s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane

bode v zalogi c. kr. dvorne in državne tiskarnice na Dunaji, I. okr. Singerstrasse št. 26, tudi leta 1883 izhajal v nemškem, laškem, češkem, poljskem, rusinskem, slovenskem, illirsko-hrvatskem in romanskem jeziku.

Naročnina za cel letnik 1883 Državnega zakonika v vsaki teh osem izdateb iznaša za en ekzemplar **2 gld. 50 kr.** — bodi da se hodi po-nj ali da se poštine prosto pošilja.

Letniki 1864 do všttevno 1882 veljajo 38 gld., — vendar samo tedaj, kadar se vsi skup vzamejo.

Posamezni letniki nemške izdatbe dobivajo se :

Letnik 1851 za 1 gld. 30 kr.

"	1856	"	2	"	45	"
"	1857	"	2	"	85	"
"	1861	"	1	"	50	"
"	1862	"	1	"	40	"
"	1863	"	1	"	40	"
"	1864	"	1	"	40	"
"	1865	"	2	"	—	"
"	1866	"	2	"	20	"
"	1867	"	2	"	—	"
"	1868	"	2	"	—	"
"	1869	"	3	"	—	"
"	1870	"	1	"	40	"

Letnik 1871 za 2 gld. — kr.

"	1872	"	3	"	20	"
"	1873	"	3	"	30	"
"	1874	"	2	"	30	"
"	1875	"	2	"	—	"
"	1876	"	1	"	50	"
"	1877	"	1	"	—	"
"	1878	"	2	"	30	"
"	1879	"	2	"	30	"
"	1880	"	2	"	20	"
"	1881	"	2	"	20	"
"	1881	"	3	"	50	"

Letniki 1870 do všttevno 1882 od ostalih jezikov so na prodaj po tisti ceni, kakor nemška izdatba.

NB. Državnega zakonika listi, ki naročniku celo niso došli ali ki so mu nedostatno došli, morajo se zadnji čas v štirih tednih zahtevati.

Kadar poteče ta rok, bodo se državnega zakonika listi izročevali samo za plačilo prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole po 1 kr.).

Po tej ceni lahko se posamezni kosi Državnega zakonika dobodo v založništvu c. kr. dvorne in državne stikarnice.